

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“, a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általatos katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ czim alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófnak, 1895. márc. 6-án.

Előfizetési árak: Egész évre 5 frt., félévre 3 frt. 50 kr., negyedévre 1 frt 25 kr. — Egyes szám ára 5 kr. Előfizethetni a kiadóhivatalban és minden megyei postahivatalnál.

Felolós szerkesztő:
Németh Ödön.

Megjelenik hetenkint 2-szer: szerdán este és szombaton este. Szerkesztőség: Sz.-István-u. 3. sz. Kiadóhivatal: Szt.-István-tér 1. sz. Hirdetések helyenként 50 kr. Bélyegilleték külön 30 kr.

Megcsappant remények.

(b. i.) A nyár kezdetén vagyunk, amikor a nappal a legnagyobb hosszúságot éri el, amikor a kánikulának kellene beköszönteni, — de ezt mind csak a naptárak útján tudjuk, melyek most valóban jó szolgálatot tesznek a tájékozatlan emberiségnek, mert különben hűvös, esős idők járnak. A nap egy-egy pillanatig kilöveli meleg sugarait a felhőrongyok közül és végigsurran a felnyurgult, erőtlően növényzeten, de ismét elborítja egy terhes felleg. A gazda néhol már vesztett reményeit siratja, más-hol meg az időjárás nem olyan biztató, hogy minden aggodalom nélkül lehessen nézni a jövőbe. Egy éles, sivító, hideg szél csap arczába. Valahol jég esett! és nemsokára a távolból hallható lesz a zúgás és látható a fenyegetően közelgő szöke felleg. Az egész országból a mostoha időjárást hozzák hírül, sőt nagy természeti csapások hírét is, melyek a mult év csapásai által amugy is tönkretett és a telet nagyjából nélkülözések közt átnyomorgó népet a zúgó inségre juttatták. Mintha földünk vértene ősi erejéből és tápláló melegsége alább kezdene hagyni, hogy végromlásra jutatta az emberiséget!

Ez csak a „millien“, de hatása hatványozott alakban jelentkezik az emberi viszonyok minden rétegében.

Szükségtelen talán bővebben fejtegetni a mult évi mostoha időjárás utókövetkez-

ményeit, mert jóformán most is azt nyögjük. A mult év okozta, hogy jelenleg a magtárak teljesen kiürültek és azokban kiostált vadócznál egyebet nem találunk; a mult év okozta, a silány élelmiszerekkel fellelő betegségeket és a mult év következménye, hogy az alföldi „internacionálé“ legnagyobb réme: az éhség, kitérésében egy kissé megfontolásra bírta. Ez a lefűvás az egyedüli érdeme a mult évnek. Az idén azonban ilyen csendes végre alig lehet számítanunk. Ha az idő jobbra fordul és ezzel együtt a természetviszonyok is javulnak, akkor a mezei munkásnép nagyobb függetlenségre tesz szert és az özszetütközés elkerülhetlen; ha a mult év ismétlődik összes bajaival, akkor a fokozott nyomorság kerget ismét sokakat a szocializmus zászlaja alá. „Szegény földművelők szegény királyságot képeznek és szegény királyságnak szegény a királya is.“ Régi és sokat vitatott tétel s ha nem is áll fenn minden körülmények között, némi igazat még sem lehet megtagadni tőle, nem lehet különösen azon szoros viszonynál fogva, mely egy ország baja iránt érzékeny szívet szorított össze.

A vészharthat, a rozsdá vagy bármiféle betegsége is a terményeknek, mely a higanyoszlop emelkedés vagy süllyedése szerint előáll — nem csak a földművesosztály anyagi veszedelmét jelenti, hanem jelenti földművelő államokban — amilyen mi is vagyunk a földművelésre mint leg-

nagyobb fogyasztóra támaszkodó összes termelési ágak romlását, egyszóval a gazdasági élet legnagyobb mérvű megrázkódását. Szentved ilyenkor nemcsak a földművelés, hanem az ipar, kereskedelem, szenved maga az államélet is, mert jóvedelmének összes biztos alapjait elvesztette. Szentved ilyenkor az egyén, de szenvednek az egyes osztályok is, mert mindama sebek kiújulnak, melyek a jólétben elaltatva lettek.

Ilyen nehéz viszonyok között tünik ki a valódi államférfini tehetség s nem a mai nap mindinkább sekélyesedő parlamentáriuszásokban s nem azon guerilla harcokban, mely a még meglevő független érzelmek ellen folytatattatik. A mostoha természet ellen ugyan nem tehet a nagy reményű s mindenható kormányzati hatalom se semmit, de az ő eszélyességétől függ, hogy a tél folyamán kikalapált kaszák a buzatáblák, vagy az uralkodó osztályok ellen fordulnak-e és hogy a természet okozta csapást egy általános szocializmus mozgalom ne tegye súlyosabbá. Nem kis dolog mindezeknek megfelelni — elismerjük. Az a eszél, ami az alföldi szocializmust jelenleg elfedi — nem jelent örök vagy csak tartós nyugalmat sem, hanem inkább alapos tervszerű készülődést egy imponáló kitérésre, melynek illő fogadásától függ ismét, hogy emberi kedélyt, gazdasági viszonyainkat behálózó, fojtogató hűvösborongós esős idő tovább tart-e, vagy

Az igazságról.

Irta: Bán Aladár.

Pisakos haszonvágó és falánk önérdék
Máskál közöttünk minden útfelen;
S a kaspasi lelkek, hogyha czélhoz értek,
Már új haszonra lesnek éhesen.
Vásári láрма minden uccsaszakon,
Kufárhadoknak nyüzsgő tábora.
A rút csalárdáság győz a földi harczon,
A jó nem érhet győzelmet soha.

Kak nagyra törnek tiszta vágy hevéből,
Megvetve hasznót, önszó czélokot,
Fejük kinokban elkábítva szédül
Gúny, rágalom és üldözés miatt.
Ki megtagadja önműn keble vágyát,
Másért od'adva lelke kincseit,
Sívén levertség bús felhője száll át,
Hogy őt mégis keserűvel illetik.

Óh, a gyűlölség átkos fajzadéki
Minden nagyot megölnék jókorán!
S e had világot mindazórá éli,
Mióta ember van a föld porán.

E fajzatoknak pártitűt kezétül
Vértől pirosló lón a Golgota,
E bűn miatt az élet elsőtétül,
Miatta még az ég is mostoha!

Óh, hány nemesnek láttuk elbukását,
Ki bünt nem ismert s mindig jót teve;
S fölötte mennyi léha gúnyolúsát
Hallók, míg vérzett átütött szive.
És hány galád, ki csalt, rabolva gyilkolt,
Táncaléjtve itta gyöngyöző borát:
Felhőtlenül mosolygott rá az égbolt,
Nem ismeré az élet száz baját.

... Kell, kell egy édes, szép hazának lenni,
Hol az igazság diadalt arat,
S a sív magasra vágó gerjedelmi
Nem hamvadosznak átkos gúny alatt.
Hol égi fénybe vész az éj homálya,
S meg nem busít e romboló tusa,
Hol rendületlen sziklaormon áll a
Dicső igazság vára, trónusa!

Három levél.

— A Fejérmegyei Napló tárczája. —

Irta: Prigi Olga.

A tizenhatodik születésnapomra kaptam ajándékba ezt a három levelet, finom hájtással a nevemre megczimezve, átkötte egy csomóba, gyöngye ibolyaszínű szalaggal.

ELSŐ LEVÉL.

18. január 10.

Kis hugom!

A mikortájt ezeket a sorokat irtam, te a legkevesebbet törődött velem, még kevesebbet a báli ruhámmal, hanem édesen szunyadtál bölcsődben, a mig nekem naphosszant próbálnom kellett. Hidd meg szerettem volna veled cserélni. Szerettem volna behunyni a szememet én is s csak álmodni és álmodni végtelen. Kiváncsi vagyok, vajjon te hogy fogod fel és minő érzelmekkel készülsz legelső bálodra? Talán nem egy a természetünk s te ép ellenkező hangulatban lész. Magad fogsz igyekezni, hogy a hajad szebben álljon, a ruhád ránczai mentől sikeresebbek legyenek s a mozdulataid, minden szavad precíz, előre megfontolt. Lehet ez lesz a szerencséd. Nem úgy jársz mint én, a ki végigültem az egész bál éjszakát. Igen, emlékszem rá, szegény anyánk sirt szegényében. S vajjon felrohatjuk-e neki, ha hiru volt egy kevéssé, — hisz jóformán a körülmények, vagy még inkább a többiek vitték belé s az a szelid hiuság is nem-e csupa merő szeretet? — ott

Mai lapunk 8 oldal.

helyét felváltja az életet, melegséget lehelő fényes nyári nap melege.

— **A kvóta-tárgyalások.** A két bizottság hetes albizottságai ma déltán 3 órakor kezdik meg a tanácskozást Bécsben. A magyar kormány részéről báró **Bánffy Dezső** miniszterelnök s **Lukács László** lesznek jelen a tárgyalásokon. Báró **Fejérváry Géza** honvédelmi miniszter szintén Bécsben van, de ottani időzése nincsen összefüggésben a kvóta-tárgyalásokkal. Báró **Bánffy Dezső** miniszterelnök bécsi felhivatalosa ismertetvén a kérdés ezen állását, azt az állítást kockáztatja meg, hogy a magyar előterjesztések szerint készült kvóta-számítás 61.5 : 38.5 százalékos kvótakülsőt eredményezett. Ime az első eredménye a magyar bizottság kínálkozásának, a melyet Ausztriában ugy eskomptálnak, hogy a preczipuum bezzászámitásával Magyarország 39.75 százalékos kvótával terhelhetné meg. Egyébként pedig az osztrák újsg elég öszintén rámutat arra, hogy az osztrák bizottságban helyet foglaló tíz képviselő közül a többség részben a konzervatív, részben pedig oly nemzetiségi csoportokhoz tartozik, melyek a kvóta körüli harszából előnyöket akarnak húzni. Ezekkel két harczra a magyar bizottság, a melynek a többsége az „erős”, „egységes” szabadelvű pártból került ki.

— **Politika és költségvetés.** Az egyes ministeriumok június 10-ére beküldötték a pénzügyminiszteriumhoz a jövő évi költségvetést s ezzel nyárnak évadján megtermett a t. kormány az Eris almája. Ha ugy maradna az előirányzat, a mint az egyes miniszterek tervezték, meglehetősen deficit illusztrálná a mai rendszer legegőben járó pénzügyi politikáját. **Lukács László** pénzügyminiszter nem akarja megadni az ellenzéknek azt az elégtételt, hogy a deficit beigazolja, hogy a bírálat alapos és igazságos volt. Nagy küzdelem fog megegyezni a pénzügyminiszter és a tárczaminiszterek között, ugy annyira, hogy beavatották azt hiszik, hogy a kabinet, a mely **Lukácsos** is, **Bánffyval** is szolidáris a 14. §. alkotmányos értékének egymással homlokegyenest ellenkező magyarázatában, nehezebben fog megegyezni a forin-tokon, mint holmi lenézett közjogi kérdéseken. A tárgyalások csak a jövő hónapban kezdődnek meg, mert most a pénzügyminiszter az egyes miniszterek javaslatait tanulmányozza.

A második negyed pénzügyi kimutatása fogja eldönteni, hogy felezhetők e a kiadások, vagy azzal súlyosbodik a helyzete a kabinetnek, hogy általános redukeziót kell eszközölni minden tárcza előirányzatánál.

A katolikus autonomia.

A katolikus autonómiát szervező kongresszus 27-es bizottsága által kiküldött 9-es bizottság gróf **Saapáry Gyula** elnöke alatt a főrendiház tanácstermében f. hó 20., 21. és 22. napján folytatta munkálatait. A tárgyalásokon részt vettek báró **Hornig Károly** veszprémi püspök társelnök, **Vajda Ödön** zirczi apát, **Rayner Lajos** kanonok, gróf **Zichy Nándor**, dr. **Günther Antal**, dr. **Pász-télyi Jenő** és dr. **Hoványi Gyula** nagyváradi jogakadémiai tanár előadó. A kilenczes bizottság bevégezte előzetes munkáját, a vezér-elvekre nézve megállapodott és felkérte elnököt, gróf **Saapáry Gyulát** és dr. **Hoványi Gyulát** előadó, hogy a bizottság megállapodásai alapján szövegezzék az autonomia szervezésére és hatáskörére vonatkozó javaslatot. Az előadó javaslat szeptember hó első felében a kilenczes bizottság által véglegesen szövegeztetvén, a 27-es bizottság elé fog terjesztetni.

Más forrásból a következő értesülést vettük: A katolikus autonómiai kongresszus által kiküldött 27-es bizottság kilenczes albizottsága szerdai ülésében megállapította az egyházközségek autonóm szervezetét és hatáskörét. Az 1871-ben tervezett esperességi tanácsot elejtették. E helyett tárgyalásra került az egyházmegyei tanács. Ennek szervezete az indirekt választási jog elvén állapított meg és ez fogadtatott el a kongresszusi választások számára. E testület hatáskörére nézve a legtöbb kérdés függőben maradt, ellenben elintéztettek az elnökség szavazó jog stb. kérdése. Ezután foglalkozott a kilenczes bizottság a központi testi-

lettel, a katolikus kongresszussal. Elhatározott, hogy a kongresszusnak nem valamennyi püspök lesz a tagja és így az 1871-iki szervezetben megállapított kongresszusi tag szám lényegesen változást szenved. A négy érseken kívül csak a négy metropolitának hét rangidős püspöke, a négy tanítórend tönöke, minden érseki főkáptalannak három-három képviselője és lelkészkedő papjának 25 képviselője lenne tagja a kongresszusnak. Miután az 52 egyházi képviselő a kongresszus egyhármadát képezné, a kongresszusba 104 világi képviselő választatnék be. Ezek közül kettőt a király nevez ki, kettőt az ország világi kegyurai, 100 pedig az egyházmegyei tanácsosok által közvetlenül választatnék.

Az autonóm-ügyek tulajdonképpeni vezetése az igazgatótanácsra bízotnék, melynek tagjait — 5 püspököt és 10 világit — a kongresszus választja. A kongresszus és az igazgatótanács elnöke rendszerint a hercegprímás. Mindkét testület egy-egy világi al-elnököt választ, továbbá az igazgatótanács egy előadót, ki az autonómiának egyetlen fizetett közege. A választások hat-hat évre ejtetnek meg, de a harmadik év végén a tagok fele kilép.

Az ülés újra tárgyalás alá vette a kilenczes bizottság eddigi ülésének megállapodásait, azok szövegezésére egy szűkebb bizottságot küldött ki, hogy ez a szeptember 12-én összeülő bizottság elé, az eddigi megállapodásokat már kész szövegezéssel terjessze elő, aztán az autonomia befolyását tárgyalta még az egyházi méltóságokra és végül a katolikus alapítványok és az iskolá-ügyekről tárgyalt. A kilenczes bizottság azután elhatározta, hogy szeptember 12-ig nem tart érdemleges ülést.

kezdődik, mikor a legelső csipkés, szalagos főkötőkésék a fejünkre teszik, a legelső versikét mondjuk el selypítve s az első jeles bizonyítványt, hagyományos minta-tálcza kendőt hozzuk haza az iskolából. Édes szeretet köztött az apró főkötőbe, édes szeretet mozgatja ajkait, a hogy a mi selypítve elmondott versikénket önkénytelen is halkan velünk mondja, mintegy a nagy figyelemben egyesítve lelkét a miénkkel, — a szeretet diktálta húság készíti rá, hogy a sokszor bizony meglehetősen kezdetleges apró munkáinkat dicsekedve mutogassa. És azért ne szöld meg érte, ha majdan téged is ültöztet, szépit, hanem háláld meg ugy, hogy vele mindörökké letöröljed miattam hullajtott könnyeit. Hiszen nem is lesz az olyan nehéz, látom most már én is. Ne kerüld az embereket, légy hozzájuk szives, barátságos. A hidegségükkel szemben meredj meg te is, mint a jég, mert tudvalevő, hogy akkor mindaketten megfagytok. Mosolyogj a néha egyenesen rád irányzott czélzásokra és megjegyzéseikre is, az a mosolygód olyanná lesz, mint a puha bársonnyal bevont pánczél, a melyben erejét vesztí a nyíl, anélkül, hogy visszapatanna. És mindez csak egy kis önmegtartózkodásba kerül, egy kis legyőzésével a büszkeségnek. Alkalmazkodjál mindenkihez s minden időben. Beszélj ugy, tégy ugy, hogy szinte előre tudjál minő feleleteket kapsz reá, minő viszonzást várhatsz. S minde- nek fölött mondjál le álmódosaidról. Kevesebb esalódás ér, ha a világot nem épen mindig az ideális oldaláról fogod fel, több örömdől lesz, ha lelked nem csapong tul a szived egyszerre betöltő hangulatok látókörén. Légy szerény mindenek fölött s ne áltasd magad azzal mint a bibliai farizeusok, kik megvetették a másikat

azért, mert lelkét kevésbbé gondolták olyan fehérnek, mint a magukét. Ha a te lelked igazán fehér, úgy például amazokét is megfehérítheti. Légy tehát okos és szelid, miúdenek fölött pedig fogadj szót édes anyáknak, mert az ő sejtő szívében megvagyon írva sorsod s annak ösztönszerű sugallatai megkeresik neked a boldogságot.

MÁSODIK LEVÉL.

Kis hugom!

18. jún. 30.

Már járn tudtál, gyagygolni is valamennyire és akkortájt sokat ültél az „ő” térdein s azóta sokszor látlak ugy és szeretném ha még egyszer át tudnám élni azt az időt, ha megegyeszer előről kezdhettém.

Mielőtt leültem volna, hogy neked írjak, — a himzésomból megmaradt tarka selyemszalakat bontogattam szét. Bármily banális hasonlat, de önkénytelenül jutott eszembe hogy az élet — a perczek, a napok, az évek valahogy olyanok, mint ez a zürzavarosan összekuszált selyemesomó. Kiki megkapja a magáét s aztán nap-nap után bontja, bontogatja, a szalakat. Simán jön olykor, gyorsan pördül az orsó, édes, szép színek csuszának keresztül ujaink között, elandalog a lelkünk rajta. — Majd meg hirtelen bogot vet a fonál, megdurvul s kopott, szürke színben folytatódik ugy lehet a legutolsó szál. Az én életemben is volt rózsaszín szál s édes rózsaszíben láttam mindent. Mintha ragyogó hajnalból kötöttek volna fátyolt szememre. Gondolhatod mely időtájrara esik, talán emlékezni is fogsz „reá”, beszélni is ő tanított, — együtt tanítottunk. — A te kis ártatlan ajkaidal mondattuk el egymásnak, a mit szívünk beszélt. S aztán egyszer csak el-

szakadt a rózsaszín fonál, ketté vágtam én magam. Hirtelen és abban a perczben gyűlölttem az egész világot, gyűlölttem az anyámat. Mert ő volt az oka, hogy szakitanom kellett, hogy választást hagytam közte és szerelmem között. És azóta Istenem, hánszor imádkozom térd- den állva, hogy elengedtessek nekem e percz és kérlek téged is, hogy imádkozzál és újra kérlek: fogadj szót mindenben az édes anyáknak. Szomorú, nagyon szomorú történet. Sokszor azzal álatom magam, hogy talán nem is ő volt, a ki később, nemskára, hogy szakitanom kellett, oly könnyelműen s meggondolatlanul lépett le a becsület utjáról. Jobb vagy hinni, hogy meghalt s én imádkozom érte is. Bontom, bontogatom a fekete szalakat és keserves könnyeim hullanak reá...

HARMADIK LEVÉL.

18. decz. 15.

Kis hugom!

Fehér világ kint, fehér világ bent. Halkan sercezem mellettem a gyertya lángja s én téged látlak magam előtt s lelkem fehér virágot küld nekem. Itt ápoltam őket a kolostor csöndességében. Sójájtásom nevelte, könnyem öntözte.

Fehér lilium, szép imádság, lebeged körül én testvérem! — Bűbájos szendesség ott ragyogjon az ő arezán, illatod az ő lelkében, az ő szelid szavain!

Fehér lilium szép imádság, hozz el neki galamb szárnyon őt megértő tiszta szívet, ki őrizze, oltalmazza!

Fehér lilium, szép imádság, ha nincs kit vigyen galamb szárnya, ha nincs ki lelke havát őrizze, oltalmazza, ugy vezesd el őt hozzánk ide, hol az én zaklatott lelkem is megtalálta az örök csendességet. Amen.

Sz. Antal kenyere Székesfejérvárott.

Valamikor gyermekkoromban láttam a szülői otthonban, hogy községünk szegényei bizonyos napokon meg-meg jelentek házuknál, hogy a régi keresztények szeretetlakomáira emlékeztető vendéglátásban részesüljenek. Ugy volt az akkor minden vallásos családnál. A szegények koldulni alig jártak, eltartotta őket az igazi felebaráti szeretet. Azóta nagyot változott a világ képe. A kikben megvolna a jóindulat felsegíteni a szegényeket, azok maguk is a szegénység keserű kenyerét eszik, — a kinnél pedig megvolna a tehetség — azoknál hiányzik a szívótság, részvét, mivelhogy e világ nem ismeri az irgalmasságnak édességét. A szegény ügyet — úgy a hogy — itt-ott rendezik állami úton — de nem azért, hogy jót tegyenek, hanem hogy lerázzák nyakukról az alkalmatlankodókat. „Szegények mindenkor vannak veletek”, s az isteni Gondviselés meg-nem foszthatja az emberiséget azon nagy áldástól, mely a jócselekedetek nyomában jár. Azért most, mikor vallásos családainkban nagyrészt hiányzik az alamizsnára való, új, szokatlan csodálatos eszközrel segít a Mindenek Alkotója s ez a sz. Antal kenyere. Ez a nemes intézmény ma már széles körökben ismert; a pápa külön brévért irt róla, főpásztorok hatóságos segédlemmel ajánlják a mindjobban terjedő szocializmus ellen, ékes szavakkal mutatva rá, mint szünteti meg a „sz. Antal kenyere” a nyomort, s az élet ezertéle bajait. A ker. szellemű hírlapok majdnem mindennap hoznak tudósítást a „sz. Antal kenyerről” az e célra adott adományokról, új perselyek felállításáról, a sz. Antal sokoldalú pártfogásáról. Minálunk Fejérvárott is innen-onnan egy éve, hogy sz. Antalnak két perselye fennáll, azért a sz. ügynek velünk szolgálatot tenni, ha e két helybeli persely felállításával kapcsolatban — a sz. ügynek keletkezését rövid kivonatban ilyen nemes ügy iránt érdeklődő közönségünkkel megismertetjük.

Délfranciaország híres kikötő városa Toulon, 1890. márczius 12-én, Lafayette nevű utcában Bouffier kisasszony, kinek ott egyszerű vászonkereskedése van nem tudta kinyitni boltja ajtaját. Lakatost hívatott, ki egy órán keresztül hasztalan vesződött vele; ekkor feszítő vésőkért ment. Ez alatt a kisasszony ígértette sz. Antalnak, hogy a szegények számára kenyeret ad, ha megsegíti; s a závar egyszerű kulccsal kinyitott. Ettől fogva Bouffier kisasszony és ismerősei minden apró-lekos bajaikban sz. Antalhoz folyamodnak és segítve lón rajtuk.

A sz. Antal tiszteletére szobrot és melléje perselyt állítottak; a begyűlt pénzből kenyeret vettek a szegények számára. Az üdvös dolog nagyon hamar elterjedt. Hitetlen lapok csufolódo cikkeket irtak róla, ennek meg volt az az üdvös hatása, hogy a közügyemet mindenfelé felkeltette és éggyé úgy se kellett.

1892-ben mintegy 2300 frtot, 1893-ban 19 ezeret, 1894-ben 55 ezer forintot gyűjtött a szentnek perselye. Franciaországban alig van valamire való város, falu, a hol sz. Antalnak perselye ne volna. Magyarorszában az utóbbi hónapokban annyi helyen életbe lépett ez üdvös intézmény, hogy össze se lehet egyhamarjában számitani.

Nevezetes e dologban, hogy a sz. Vinczéről nevezett irgalmas nővérek legbuzgóbb terjesztői az intézménynek. Mint XIII. Leó pápa mondja levelében, a mit sz. Antal összegyűjt, azt sz. Vincze kiosztja a szegények között.

Székesfejérvárott 2 perselye van sz. Antalnak. A Paulai sz. Vinczéről nevezett szatmári nővérek növevdeljében van az egyik, az árvaházban a másik. Amott 1897. november 21-én állítottott fel a persely s azóta 183 frt 05 krt jövedelmezett. Nem megvetendő ez összeg akkor, mikor egy oly intézményről van szó, melyet még nem is ismernek. Minden kedden 10 nagy kenyeret osztanak ki a szegények között. Sz. Antal szobra az intézet főlépcsőzetének egyik ablakféléjében áll, 83 ctm. magas és f. hó 13-án sz. Antal ünnepén állítottott fel. Azóta virágok özőne veszi körül. Nem ritkán látni a városbelieket, a mint

könyörögnek sz. Antal pártfogásáért, vagy hálalmát mondának a meghallgatásáért és könyezve távoznak.

A másik perselye a sz. Vinczéről nevezett gráci irgalmas nővérek vezetése alatt álló árvaházban van. Amannál több jót gyakorolhat, mert több a bevétele. Mult év őszén állítottott fel itt is a persely, s azóta havonként 30—40 forint jön össze. Itt is keddi napokon osztják ki az irgalmas nővérek a kenyeret vagy lisztet 54 házi szegénynek. Kedden azért, mivelhogy ez a sz. Antal napja. Kedden halt meg, kedden történt legfőbb csodája és ő Szentsége XIII. Leó pápa mindazoknak, kik 13 egymásután következő kedden, — vagy vasárnapon e célra szentelik imájukat vagy fáradozásukat, teljes buncut engedélyezett, mely a tisztuló lelkekért is felajánlható. A megyés püspök pedig, ki csak a napokban körlevélben melegen ajánlotta papságának ezen üdvös intézmény behozatalát, maga tartotta az isteni tiszteletet Pádúai sz. Antal napján az árvaházban.

De hát van-e haszna ennek a buzgóságnak? Igazán elmondhatjuk, hogy pádúai sz. Antal kultusza a mai anyagiags korba illik. Sz. Antal híres arról, hogy elveszett tárgyaknak nyomába vezet s feltűnően segít tisztán földi ügyekben. Akármí bajom akad, fogadást teszek, hogy sz. Antal kenyere ennyit és ennyit áldozok, ha megsegít, a fogadás csak akkor kötelező, ha a kívánság teljesül. Csak néhány példát a helybeliekből. Egy gyerek operáció előtt állt. Orvosok lemondtak róla. Szülei sz. Antalnak fogadást tettek, hogy bizonyos összeget adnak az ő kenyere, ha meggyógyul. A gyerek meggyógyult operáció nélkül. Egy cselédnek nem volt helye. Sz. Antalhoz folyamodott és jó helyet kapott. Egy jó lelkű leány szerencsésen ment férjhez.

Más vidéken történtek ezek. Egy háztulajdonos iresen álló házába lakókat nyert sz. Antal közbenjárására, a másik jcl eladta birtokát, a harmadik megnyerte pörét, a negyedik lessokott a mértékelen ivásról és így tovább. A világ ilyenek fölött mosolyogni szokott. De ezzel e jó urak egy csoportot se enyhítik a társadalom nyomorát. Ezzel nem adnak kenyeret, megélhetést azoknak a százezereknek, kik kiszáradt nyelvelv esengenek az alamizsnáért; s mindenkifölött nem gyógyítanak semmit sem azon nagy seben, mely szocializmus neve alatt annyi vért veszi el az egész társadalomnak. Lehetetlen nem látni itt az Isten újját. Az a szegény munkás nép, mely a tüke felhalmozódását irigy szemekkel kíséri, sőt fölizgatótt állapotban tettelegességekre is vetemedik — belátja majd csakhamar, hogy nem azok az ő barátai, kik tele tüdővel füt-füt ígérnek, hanem azok kik lelkének és testének táplálékot nyújtanak.

Jól mondja a sz. Antal kenyerről megirt füzetke, hogy „sz. Antal egészen leereszkedik a földre, hogy innen az égbe irányítsa az embrok tekintetét, hogy imádkozni tanítson s a földi kincsen esüngőket jótékonyásra bírja.”

A hol nincs sz. Antalnak a perselye meg felállítva, onnan beküldik ide Székesfejérvárra, vagy a legközelebbi helyre — az összeget. A hol pedig felállítják — két perselyt tesznek a sz. Antal képe vagy szobra alá. A kinek valami kéni valája van, az telírja ügyét egy kis papírra; pl. dicsőséges sz. Antal! a szegényeknek kenyérre, vagy valamely templomnak ígerek ennyi krt. vagy frtot, ha nekem kinyered ezt vagy azt a kegyelmet. Egyébként legyen a mint Isten akarja. Azután a papirt beledobja egyik perselybe. Ha kérese teljesül, az ígert pénzt beledobja a másik perselybe. Megtették már többször azt, hogy nem adták meg a fogadott összeget a sz. Antal kenyere, az ilyenek azonban rendszerint rajtvesztettek.

A megye területén egyes helyeken íjesz² módon lépett föl a mult évben a szocializmus réme, ne sokat példázgassunk tehát, hanem az arra hivatottak állítsák fő minél több helyen a sz. Antal kenyere a perselyt, s adjanak a mi jölelkű népünknek szívbe hitet — s a mi szinte nem utolsó — kenyeret.

Speciator.

*) Pádúai sz. Antal és a szegények kenyere ára 4 kr. kapható a sz. István társulatnál.

A rokon biráskodása.

Azoknak a törvénytelenéseknek láncolatát, a melyeket Havranek József polgármester a Felmayer-gyár vizjoga körül elkövetett, legélesebben feltűnteti az a körülmény, hogy ő ebben az ügyben eljáró közeg sem lehetett volna.

Igaz ugyan, hogy a vizjogi törvény 189. és 190. §-ai a polgármestert hatalmazzák fel a vizjogok feletti biráskodással, de maga a perjog teljesen kizárja azt, hogy valamely perben eljáró bíró, vagy más közhatósági személy olyan ügyekben eljárasson, a melyekben mint érdekelt fél szerepel, — mert az igazságos határozatnak egyik fő feltétele, hogy azt a pártatlanság és elfogulatlanság hozza meg. Ezen alapszik a törvényeknek az az intézkedése, mely szerint a bírák s más köztörvényhatósági személyek bizonyos ügyek elintézéséből a törvény erejénél fogva kizárják, vagy a felek, vagy azok egyikének kifogása folytán mellőzendők.

De hogy magára az érdekeltég megállapítására vonatkozólag is tisztában legyen a nagy közönség, közöljük a törvényeknek erre vonatkozó intézkedését.

Érdekeltnek tekintti a törvény az oly bírói és közhatósági személyt s nem szabad nekik oly ügyek elintézésébe befolyjni:

a) melyekben saját személyében érdekelve lévén, közvetlenül vagy közvetve kárt vagy hasznot remélhet;

b) melyek által felesége v. jegyese, v. lemenő ágbeli rokonai, vagy oly személyek által vannak érdekelve, kik vele negyediziglen oldal-rokonságban vagy másodiziglen sógorságban, továbbá fogadott szülői vagy gyermeki v. gyám-sági, v. gondnoksági viszonyban állanak.

Feleslegesnek tartjuk a törvény idevágó szakaszának további ismertetését. Ez a két első pont világosan, minden kétséget kizáróan megállapítja, hogy Havranek József polgármester a Felmayer-gyár vizjogának kérdésében eljáró hatósági személy nem lehetett.

Nem lehetett pedig, mert a vizjogi törvény életbe lépte alkalmával 1886. január 1-én Havranek József polgármester fivérének Havranek Antal kőfaragó mesternek leánya Havranek Erzsébet már felesége volt a Felmayer-gyár egyik társtulajdonosának Felmayer Károlynak s így a polgármester másodizigleni sógorságban volt az egyik gyártulajdonossal.

De nem lehetett volna Havranek József polgármester e vizjogi kérdésben eljáró hatósági személy már azért sem, mivel saját személyénél fogva érdekelve volt e gyárnál. Érdekelve volt, mert köztudomású dolog, hogy ő néhai id. Felmayer István gyártulajdonosnak 12 ezer forintjával tartozott. Nem lehetett még kevésbé eljáró hatósági személy 1888 után, mivel id. Felmayer István 1888 november 14-én elhalálozván végrendeleti végrehajtójával Havranek József polgármestert bista meg s ezért neki 3000 frt jutalomdíjat hagyományozott. Tehát nem csak a mint gyártulajdonosok adósa, hanem, mint végrendeleti végrehajtó is érdekelve volt.

Csak is olyan vakmerő, a tözvényt semmibe vevő, a város közönségét kicsinylő ember vállalkozhatott ilyen körülmények között a Felmayer-gyár vizjogának rendezésére. mint a minő Havranek József polgármester. O ezt a többszörös érdekeltéget sem tartotta elegendő oknak, hogy a vizjog rendezését másnak engedje át, holott Székesfejérvár szervezési szabályrendelete a 21. §-ban még a szakosztály tagjaira vonatkozólag kimondja: „Ki valamely ügyben érdekelve van, azon ügy tárgyalásánál részt nem vehet.”

Mindenesetre érdekel bennünket, hogy Havranek József polgármester, mely okból tekintette saját személyét olyannak, a kire a törvénynek az érdekeltségre vonatkozó intézkedése nem irányt adó? Hát volt olyan pillanat — csak pillanat is — az ő hivatalos működése alatt, a mikor magát hozzá férhetetlen, spártai jellemnek képzelte? Ha volt ilyen pillanata, úgy nálánál nagyobb képzelődő nem élt még a világon!

A most elmondottak alapján ismételtén is csak azt mondhatjuk, hogy a Felmayer-gyár vizijoga rendezése törvénytelen alapon indult meg, mai vízhasználat a törvénytelen és ha Havranek József polgármester ez ügyben határozatot hoz, azt az érdekeltekkel megfellebbeztetjük, és egész bizonyosan merjük állítani, hogy az egész eljárást megsemmisítik és törvénytelennek fogják kimondani és Havranek József polgármester ellen, — ha a bizottsági testületben nem volna annyi kötelességérzet, hogy a többszöri megsértett törvénynek elégtételt szerezzenek hogy Havranek József polgármestert hivatalos hatalommal való visszaélés miatt állásától felfüggeszték, — úgy bizonyosan elfogják rendelni azt felülről.

Mi indithatta a polgármestert, hogy a törvény világos intézkedése ellenére, magának tartsa fel a Felmayer-gyár vizijogának rendezését, s hogy miért tartotta 12 és fél éven át elintézetlenül ezt a vizijogot, mikor ő tudhatta, hogy a gyár csak haladékat nyer, de előbb-utóbb kénytelen lesz a törvény követelményeinek eleget tenni, s tudhatta, hogy a törvénytelen állapot fenntartása idővel milyen zavarokat szerezhet a gyárnak? — ezek oly kérdések, a melyekre a választ csak a polgármester ravasz esze adhatja meg.

A ki azonban tudja, hogy Havranek a Felmayerékat minduntalan különböző pénzügyi dolgokban igénybe vette, az egy cseppet sem csodálkozhat, hogy ezt a vizijogi kérdést nem rendezte, — s csak most május 6-án sürgette ki a kulturmérnökség átiratát, most pár nappal a gyár eladása előtt. Damokles kardjaként akarta fejük felett tartani ezt a kérdést, és hogy most bajba került fáj az ő ravasz lelkének nagyon.

Bármilyen csodálatosnak tűnjék is fel, a gyárral szemben alkalmazott törvénytelen engedelmények, s főképp Havranek József polgármester visszaéléseinek, hivatalos mulasztásainak sorozatát még nem meritettük ki. Sőt reméljük, hogy a város adminisztrációja iránt érdeklődő közönség figyelmét még csak ezután fogjuk teljesen azokra a korhadt viszonyokra irányítani, a melyek okozói a város fokozatos visszaesésének és a mai beteges állapotok kútforrásai.

Beata Alba...

Székesfejérvár szab. kir. város úgy látszik egy kis izelítőt akar nyújtani a boldog utókorunk abból a szomorú középkorból, a mikor a vad kutyaféjű tatárok az ősi fészket a mocsok és sár miatt nem bírták hatalukba keríteni.

Szép ez az archeologiai mutatvány abból a boldogtalan korból és csak törekvére, haladásra vall, hogy végre Székesfejérvár is akar valamit bemutatni a történelmi kiállításból. Csakhogy a derék városi magisztrátus ezuttal is mint minden alkalommal, nagy járatlanságot árul el a történet ismeret terén, amennyiben ha egy kicsit utána nézett volna még Párizs-Pápaiból is megtudhatta volna, hogy a mérges gázokat lehellő mocsarak nem a város közepén voltak és nem annyira a békés adófizető polgárság gyönyörködtetésére, mint inkább messze

künn a városon kívül és pedig a vad tatár csordák elriasztására.

Ugy látszik ez a nagyszabású terv titokban készült; még nem lett publikálva s csak a böles városi magisztrátus feje bográcsában föl gőzerével. Mi csak annyiban sejtjük, amennyiben az alsó csatornák az idén még nem voltak tisztogatva s a bűz-buborékok a legkedélyesebben pöfögnek ki a nyílásokon. No meg, hogy egynemely belvárosi utcában még nincs alagcsatorna s a házakból kifolyó szennyviz szépen összegyűl az utcaközépen képződött árokban s ott üditi a levegőt. Így az iskola-utcában, a hol tudvalevőleg a legtöbb gyermek megfordul. Igaz, hogy azok már szokva vannak hozzá, de különben most úgy sem jöhetnének számításba, mivel már megkezdődött a nagy vakáció.

A sas-utcában a szennyviz már nem annyira tolatkodik; szerényen meghúzódik a járdák mentén. No meg hát a kinek nagyon kényes a szaglószerve, azt senki se kényszeríti, hogy arra járjon.

A buza- és halpiacz képe egészen világvárosias. Keleten megfordult utazók legalább azt állítják, hogy ilyenek a régi Sztambul külvárosainak utcái és terei — kiesinyben; azzal a különbséggel, hogy itt a kőbor ebeket cigánygyerekek helyettesítik, a kik fürkésző szemekkel járják a szemét- és trágyadomb csoportokat: hátha akad itt-ott valami nevezetesebb holmi.

A dinnye-utca 10. sz. háza előtt csinos kis csatorna köti össze az utca két oldalán végighúzódó illatos lápot. Ez a kis csatorna valóságilag két részre osztja az utcát, a mi akkor tűnik ki legjobban, ha kocsi megy rajta keresztül, mert az ott akkorát zökkenik, hogy a bennülőeknek eláll a lélekzete.

A külvárosainkban úgy látszik különös gondot fordít a nemes magisztrátus a béka-tenyésztésre. Legalább azok a lápok arra engednek következtetni. A gyümölcs-, zöldfa- és a csonka-utcában ilyenek bőven vannak s a bennök poshadó víz sürűsége vetekedik a spenót főzelékkel, de a száruk méltó kifejezésére müvelt ember nem vállalkozhatik.

Ezek a gyalogjáró-menti nyílt csatornák arra is jók, hogy elősegítik a szemek annyira tetsző növényzet fejlődését. Olyan dus vegetáció még az északamerikai „prairie”-ken sem található, mint a milyen itt van. Ha valami agilis uri ember erre föl hívná a nemzetközi botanikus-társaságot, nem is sok rábeszélésébe kerülne rábírnai azokat a tudós urakat, hogy egyszer már a mi városunkban tartsák meg a nyári kongresszusukat. Nem is bánánk meg a fáradozásukat.

Hanem félre a tréfával! Nekünk nincs érzékünk az ilyesmihez, azért nem is tudjuk illendően méltányolni és valósággal tarthatatlannak találjuk ezeket az állapotokat. A kik hivata volnának segíteni ezen a bajon, azok vagy nem látják meg ezt, vagy nem törődnek vele, mert nem kénytelenek, mivelhogy a városnak civilizáltabb részeim laknak. De a kik ezt tűrni, szenvedni kénytelenek, azok nem állhatják szó nélkül, mert ha még azt a levegőt is megfizettetik velük a — pótdobban, a mit beszívunk, legalább jogosan megkövetelhetik, hogy az a levegő élvezhető legyen. Hiszen megérhetjük ma holnap, hogy megismerjük a maláriát, a mocsárlázt, a minek eddig csak Indiából hallottuk a híreit.

Van itt még elég napszámra szoruló szegény ember; ha nincs, van cigány, van elég csavargó, tisztítassák azokkal rendesen ezeket a bűzös árkokat, de ne úgy, mint hébe-hóba szokták, hogy a kikapart piszok ott marad, ott porlik szét a napon, hanem vitessék el azonnal. Itt van a nyár, most kell hozzáfogni, mikor az effélék az egészséget legkomolyabban veszélyeztetik; ne hagyják a téli fagy idejére.

Mielőtt fürdőbe vagy a szőlőbe indulnának, hogy mulassanak, gondoljanak mirának, a kik itt maradunk és dolgozunk, hogy adót és gázsit fizethessünk.

HIREK.

— Alesuthról. Alesuthi levelezőnk írja: József főherceg tudvalevőleg buzgó tüzoltó s nem egyszer tüzoltói felszereléssel tényleges részt vett oltásoknál. A főhercegnek az oltásoknál használt tüzoltósisakja már meglehetősen kiérdemült, mert 15 évet szolgált s azért sisakját nyugalomba helyezte s új sisakot csináltatott magának. Az 15 éves sisakot az alesuthi önk. tüzoltó-testület elkérte a főhercegtől s azután megürzés végett átadta az orsz. tüzoltó-szövetségnek. A tüzoltó-szövetség legutóbbi ülésén elhatározta, hogy a sisakot a szövetség hivatalos helyiségének üléstermében helyezze el, egy külön e célra készített asztalkán, a melyet azután üveggel főd be s alkalmas fölirtattal lát el. — Ugyancsak Alesuthról vesszük azon értesítést, hogy egynemely fővárosi lapnak azon hire, mintha József főherceg belgrádi látogatása a szerb királynak a főherceg egyik leányával való eljegyzésével függött volna össze, teljesen légből kapott, mivel ilyen eljegyzést soha sem terveztek.

— Az uhlánusok ünnepe. Talán mondhatnók: a közös hadseregé, mert a tegnapi ünnepély a solterinói és a custozai diadalmas csaták emlékeztetőre tartottat, a hol ezernyi-ezer vitéz vére omlott a monarchia becsületéért, Itália síkjain. Az emlékünnepe igen szépen folyt le. Kezdődött délelőtt 10 órákor szent misével a székesegyházban a hova az uhlánus ezred diszben, zenezóval vonult föl, és folytatódott a József főhercegről nevezett uhlánus lakta nyában, a hol megjelentek a Jellasics-ezred helyben állomásozó tisztjei is, csaknem valamennyien. Mise után a laktanya udvarán jutalmat osztottak az arra legérdemesebb katonáknak. A br. *Bechtolsheim*, br. *Appel* br. *Sturmfeder* és Berecz-féle alapítványok kamataiból öten, névszerint *Schetterlein*, *Novák*, *Houda* és *Minár* örmesterek és egy közvétező egyenkint 20—20 forint jutalmat kaptak aranyban. Délben disz ebéd volt, melyen megjelent báró *Fiáth* Pál főispán, *Kránitz* honvéd altábornagy, *Görgy* honvéd tábornok, *Kompos* ezredes stb. Onori *Lyro* Emil ezredes fölköszöntőt mondott az uralkodóra és a főispánra, mire a főispán a hadsereget és a tisztikart éltette. — Délutáni 5 órától kezdve a honvéd zenekar játszott a laktanya udvarán, a hol szép számú előkelő közönség gyönyörködött a katonák jókedvében. A gyakorlóter végénél birkákat sütöttek nyárson, a hosszú asztalok körül pedig a legénység ugyancsak fogyasztotta a sört meg az extra menázsit. A vidám multság csak a késő esteli órákban ért véget.

— Záróünnepély. A „Ferencz József” növevelében e hó 27-én, hétfőn délelőtt tartják meg a záróünnepélyt, a melylyel véget ér az idei tanév, a mely alatt a fáradhatatlan nővérek oly szép és meglepő eredményt értek el növendékeikkel, a melynek egyik legfényesebb bizonyítéka az a páratlan szépségű rajz- és kézimunka kiállítás, a melyet nap-nap után nagy közönség látogat, s a melyről lapunk más helyén részletesen beszámolunk.

— Vásárrendezés. Évek óta sokszor hallottuk a panaszt, hogy országos vásárok alkalmával iparosainknak és a künn áruoló kereskedőknek nem csak portékái, de személyes biztonságuk is állandóan veszélyeztetve van a közöttük össze-vissza föllállított kocsik s a hozzátűtött lovak által. Azonkívül a hajtás is meg volt engedve mindenhol, a hol csak egy cse-

kély szabad hely volt, vagy legalább nem tiltotta senki. A miniszter is tudomást vett ezekről az állapotokról és még 1892-ben utasította a várost, hogy rendezze a vásártérét, különben a vásártartási jogot felfüggeszti, de ismételt felszólítása dacára is minden a régieben maradt. Tegnap végre hozzáfogtak s ez egyszer úgy látszik komolyan. *Reé* István főkapitány elnöklése alatt értekezletet tartottak, melyben résztvettek *Winkler* Vilmos főmérnök, *Saára* Gyula dr. az ipartestület nevében és az összes érdekelt iparosok küldöttsége. Szemlét tartottak a vásártéren, kijelölték a helyeket, mely szerint a kirakóvásár területén sem kocsit felállítani, sem pedig hajtani nem lesz szabad. Ezek szerint legközelebb egy új vásári szabályrendeletet fognak kidolgozni s azt már a jövő augusztusi vásárkor kipróbálják. A vásárosok helyei e szerint lesznek megállapítva s ha az érdekeltek egybehangoznak jónak találják, úgy az új szabályrendelet azonnal érvénybe lép.

— **Tornavizsga.** Nem olyan tornavizsgálóról szándékozunk ezuttal írni, a melyen fiatal legénykék mutatják be ügyességüket, nem azokról a mutatványokról akarunk megemlékezni, melyeket a vakmerő diákokaput mutat be nyújtón, korlátlan; sem a saltó mordaletéről, sem a fiatal izom erő egyéb produktumairól, a melyek láttára több a nyers erő és a bátorság iránti csodálatunk, mint szép érzékünk gyönyörűsége. Fiatal leány-csapatnak dallamos mozdulatai, s apróbb ügyeskedéseiről lesz szó e sorokban, olyan mutatványokról, a melyek nem leptek meg mint az ügyesség netovábbjai, de elragadtak bennünket a bennök megnyilatkozó báj és kellem által. — A Ferencz-József nőnevelő intézet kinlakó növendékeinek volt tegnap délután — megfélelőbb kifejezés hiányában mondjuk — tornavizsgálója. Az intézet szép virágos udvarának kissé szűk területén folyt le ez az elragadó vizsga. Több mint száz fiatal leányka vonult föl ide az udvarra, *Vermes* Malvin tornatanárnő vezetése alatt. Fehérrel díszített piros egyenruhában volt a bájos leány csapat, a kiknek felvonulását már nagy gyönyörűséggel nézte a szép számban megjelent közönség, a kiknek sorában ott láttuk *Szabó* Jenő kanonokot, a Ferencz-József nőnevelő intézet igazgatóját is. — Ez volt a növendékek első tornavizsgálója, miután csak ez évben terjesztette ki az intézet, mindenestre helyes és okos megfontolással a tanítást a tornaszatra is. Nem csak mint egészségügyi szükséglet nélkülözhetetlen a serdülő leánykák testgyakorlata, de bizonyos könnyedség és ügyesség is a mozdulatokban, mely a fiatalok varázsában bájosan nyilvánul, jelzi azt az üdvös eredményt, a mely a testgyakorlást követi. Dicséretére legyen mondva *Vermes* Malvin tanárnőnek, az első év végén már oly szép eredményt ért el tanítványaival, hogy méltán megilleti fadozásaierát a legnagyobb elismerés. Nem részletezhetjük a gyakorlatok mindenikét, de fel kell említenünk a „Ringó járás”, a melyet az összes növendékek együttesen mutattak be, mint a melynél elragadóbb mutatvány alig van. Tessék elképzelni százánál több piros-fehér ruhás leánykát, a kik kettős sorokban, a legbájosabb ingó-ringó léptekkel haladnak el előttünk. A háttérben az intézet parkjának sötét lomberdeje emeli a látvány szépségét. De hogy elragadtatásunk teljes legyen, a fiatal leány csapat ajkán egyszerű szöveggel fölszendül a „Santa Lucia” megkapó dallama:

Zefir ha közelit, szárnyán a légnék
Mi kéj gyönyörbe merül az élet,
Mit késtek még tovább, száljunk a vizen át,
Mit késtek még tehát, száljunk a vizen át.

Az intézet emeletes épületének magas falai három oldalról kerítik a kis udvart és a fülbe-mászó dallam édesen, elragadóan csendül a fülünkbe s nem tudjuk a dalra figyeljünk-e avagy az előttünk dallamos mozdulatokkal ingó-ringó léptekkel haladó leánycsapatot nézzük, melynek minden mozdulata, csupa báj és

csupa kellem. Mintha a mezőnek ártatlan virágait imbolygatná édes, dallamos szellő, — úgy hajladoznak jobbra-balra a mosolygó arcza, kipirult arcza kis leányok. — Valóban megérdemelte *Vermes* kisasszony azt a dicséretet, a melylyel a szülők s a vizsga iránt érdeklődők elhalmozták. De köszönet és dicséret illeti még az intézet vezetőségét is, hogy a tornaszatot is meghonosította az intézetben, nagy öröme a szülőknek és növendékeknek egyaránt.

— **Mulatság.** A székesfejérvári kath. legényegylet ifjusága f. é. július hó 17. dikén a Polgári lövölde nagytermében saját házalapja javára zártkörű táncvizalmat rendez. Belépti személyjegy 60 kr., családjegy 1 frt 20 kr. — Kezdeté esti 8 órakor. Jegyek előre válthatók *Gáncs* Pál Szent-Lmre-utcai és *Deveszeri* Mihály Sas-utcai fodrász iktéletében.

— **Máder áldozata.** Ifj. *Máder* Ferencz áldozata *Bóta* János rendőr-ellenőr még mindég élet-halál között fekszik. Pedig bizonyos, hogy a szerencsétlen önmagáról annyira megfeledkezett ifjunak is sokban azon fordul meg a sorsa, hogy ártatlan áldozata életbe marad-e? *Bóta* rendőr-ellenőr jelenleg a Rókus-kórházban ápolják s bár állapota még mindég igen súlyos, orvosai nem tartják lehetetlennek, hogy életben marad. A meglőtt ellenőr állapota különben egyike a legkülönösebbeknek. A fejébe és gyomrába hatolt golyóknak eltávolítására eddig nem is gondolhattak, s így a gyilkos ölmok még testében vannak. A sebészeti osztályra történt felvétele óta pár percznyi megszakítással folytonos álomban van, az az teljes tiszánél nap óta alszik. Ezt a folyton tartó álmat az orvosok azzal magyarázzák, hogy a koponyacsont alá furdott golyó nyomást gyakorol az agyára. Éppen ezért jogos az aggodalom, hogy a szerencsétlen ember ha életben marad is, elméje örökre elborul.

— **Vizsga Moóron.** A moóri róm. katolikus iskolánál e hó 22-én és 23-án tartottak meg az évváró vizsgálatok. *Janky* Ede esperes, kerületi tanfelügyelő elnöklése mellett, ki a tapasztalt szép eredmény fölött legnagyobb meglepődésének adott kifejezést. A németajku gyermekek a föltett kérdésekre meglepő értelmes magyar feleleteket adtak. A vizsga befejezése után az elnök kiosztotta a szokásos jutalmakat a gyermekek között. Ugyanis a község Magyarország ezeréves fennállásának emlékére annak idején 1000 ftos alapítványt tett, melynek kamatait minden évben azon gyermekek kapják, a kik a magyar nyelvben a legjobb előmenetelt tanúsították.

— **Tulbuzgó fináncz.** Mi nem ismerjük személyesen *Rettegi* Sándor finánczbiztost, még csak hivatalból sem volt vele soha semmiféle dolgnak, de a nevével gyakran hallottuk emlegetni. Több ízben panaszkodtak a kiskereskedők, hogy ez a derék ur olyan buzgón ellenőrzi őket, hogy felbérelt embereket, sőt civilizrahába öltöztetett finánczokat küld üzleteikbe, a kik az utasítás szerint azon mesterkednek, hogy vagy egy üveg söröcskét ott megihassanak, a mi tudvalevőleg nincsen megengedve. *Rettegi* ur ilyenkor résen áll s ha az illetőnek a boltos tiltakozása dacára sikerül az üveget kidugaszolni s egyet vialtani rajta, nyomban betoppan és kíméletlenül megbírságolja a jámbor boltost. Ilyen eset történt legutóbb, tegnap *Németh* Józsefné apáczá-utcai szatocsüzletében. Egy kocsis forma ember belépett és egy üveg sört kért. A mint megkapta rögtön bontogatni kezdte s bár *Németh* figyelmeztette, hogy jáz üzletben nem szabad meginni, csak azért is hörpintett belőle. Ebben a pillanatban lépett be *Rettegi* biztos egy finánczossal és rögtön jegyzőkönyvet vettek föl a „kihágásról.” Azután elhagyták az üzletet, de tovább is ott sétálgattak az utcán várva, hogy mi fog történni. Hát az történt,

hogy miután *Németh* hiában követelte a sör árát s a kocsisnak nevét, — elküldött a nem messzire lakó bátyjához, — *Mohai* Lajos városi főszámvevőhöz, — a ki el is jött és szintén vialtóra fogta a derék sörfogasztót, de hasztalan. *Rettegi* ur ekkor „véletlenül” megint bevetődött s *Mohai* kérdezte tőle, hogy vajjon ismeri-e azt az embert. Azt mondta, nem ismeri. Mivelhogy a dolog gyanusnak látszott, leküldtek az állomásra rendőrt s mivel kocsisunk az előtt sem akart kiléte felül nyilatkozni, a rendőr megkötözte és fölkieverte a kapitánysághoz. A *Schwarz* Gyula-féle ház előtt *Rettegi* megállította a rendőrt és kérdezte, hogy miért kíséri ezt a embert? Hogy aztán megkapta a választ, most már sietőt kijelenteni, hogy ez az ő cselédje, s maga is fölment, a városházára. Ott aztán megpróbálta valahogy kimagyarázni a dolgot, de az ugyancsak tökéletlenül sikerült mig *Polczér* Péter alkaptány kijelentette előtte, hogy a kocsis ellen az eljárás folyamatba teszi ugyan, de egyszersmind gondja lesz rá, hogy a vizsgálat a bírság százalékokra spekuláló biztos urra is kiterjesztessék. — Mint értesülünk, ugyanez ügyben a kiskereskedők gyűlést fognak tartani és majd illetékes helyen panaszt emelnek *Rettegi* ur ellen.

— **Öngyilkosság.** Özv. *Göbölös* Jánosné jeni lakost ezeltől két évvel szélütés érte s az utóbbi időben már nagyon elkeserítette tehetetlen állapota. Hozzá tartozói előtt több ízben emlegette, hogy öngyilkossá lesz s tervét tegnap végre is hajtotta. Veje és leánya gyanakodni kezdtek, hogy reggeli nyolcz órakor még nem jött ki az öreg asszony a szobájából, holott máskor korán szokott fölkelni, hát benyitottak hozzá. Majd kövé meredtek a rémülettől a hogy a szoba közepén nagy vértócsában fekvé átvágott nyakkal megpillantották. Mellette fekiadt veje borotvája, melylyel kioltotta életét.

— **A vitez olasz nemzetnek** tizenegy épkézláb tagját tisztelhetjük tegnap városunk falai között. A fogadtatás részleteibe ezuttal nem bocsátkozunk, csak annyit jegyzünk meg, hogy a derék taliánok kötött utlevéllel utaznak vissza napnagaras szép Itáliába. Budapestben egyvelegetek már jó darabig munkanélkül a szegény menekültek, míg végre a rendőrség pártfogásába vette őket. Bizony ez a szomorú sorsa sok szegény munkásnak nem csak a mi fővárosunkban, hanem mindenütt e széles világon. „Sok az eszkimó, kevés a foka.”

— **A zene pavillon lakói.** *Karner* János és *Ruhmayer* János foglalkozásukra nézve mindketten csavargók, elhatározták hogy a nyári fűrdőszézet Székesfejérváron töltsék. Tervüket megvalósítandó, mindenekelőtt alkalmas lakás után néztek, s mivel a kercsolya-egylet zene-pavillonját igényeikhez mértén elég jónak találták, azonnal belé is költöztek, a nélküly, hogy az egylet elnökségével megbeszélésre léptek volna. A szabadlakók háborítatlanul éldegéltek egy darabig a szellős házikóban, azonban egyszer csak onnan érte őket a veszedelem, a honnan legkevésbé várták. *Vig* Andrásné, a kiben kertszomszédjukat tisztelheték, jelentést tett a rendőrségnek, hogy salátáját holmi rejtélyes gonosztevők minden éjszaka letiporják. A panasz következtében a rendőrség figyelmé rögton a villára irányozódott és tegnap hajnalban szerencsésen elcsípték a Jánosokat. Természetesen rögton „kilakoltatást foganatosították” és a vidám nyaralás bevégeződött, mert Jánosinkat még aznapon még hűvösebb szálláshoz juttatták a városház dutyijában.

— **A cigányok.** A minap elkövetett lopásokban résztvett cigányokat, számszerint 11-et tegnapelőtt kísérték át az ügyészsághoz a hol megfelelő szállást fognak kapni addig is, míg ítéletet mondanak fölöttük. A városházi kóterban már megnyilatkozott *Lakatos* Gyurkában az arisztokrata büszkeség, mert hetékén átkiáltott egy ajtóval odébb vesztglő véreinek: „Látjátok, hogy megbecsülnek engemet? Extra

polgári szobát kaptam! Most legalább a legdemokratikusabb egyenlőség elve szerint lesznek osztályozva s a vajdának sem lesz jobb dolga, mint a többinek. — Tegnap délelőtti vizont 7 szál cigányt kísérték át a törvényszéktől a rendőrségre, a kik régebb keletű gaztetteikért már kiállottak a büntetésért, s most illetőségi helyeikre fognak toloncoltatni.

— **Botrány.** Ha egy szegény csutorateczi ember besnapsoz, lármát csap és bekisérik, az olyan közönséges valami, hogy még vissza sem tekintenek az utcán járkálók, de ha már egy intelligens, vagy mondjuk: általános műveltségnek örvendő emberrel történik ilyen komédia, az már nem csak hogy a kíváncsiak tömegét csodíti össze, hanem egyszerűen élénk visszatetszést szül a nézők között. **Gross Vilmosnak** hívják azt a magáról megfelelőkedett embert, a kiről szól az ének, állítólag képésített középsikolai tanár és tankerületi igazgatósági tölnek itt Székesfehérváron. Ez az uri ember tegnap este berugott állapotában botrányt csinált a *Mihályi*-féle süresarnokban és később a Ludasi kávéházban, hogy rendőrként kellett segítségül hozni, a kik aztán alaposan megfélezték és bekisérték a rendőrségre. Óriási csoport verődött össze a merre elhurcolták a torkaszakadtából ordító embert — a jeles tanférfiut. Mit szól mindezekhez *Spiótkó* Lajos tankerületi igazgató?

A mi kis művésznőink.

Igenis azok. Mert a ki a Paulai szent Vinczéről nevezett nővérek *Ferenc József* leánynevelő intézetének, meg a belvárosi polgári leányiskola növendékeinek évszori vizsgálókiállítását megtekinti s az ott látott dolgokat közönséges kézimunkának vagy pláne háziipar-termékeknek merészen nevezni, az csöndes részvételnél egyebet nem érdemel. A mit ezek a fiók-tündérek produkálnak, az már valóságos művészet. Ha az ember még azt is meggondolja, hogy telvénműlván az idő, maholnap ezek a szívárvány színekkel dolgozó kis angyalok saját háztartásukban fogják érvényesíteni ezt az intézetben tanult szépséges művészetet, — bizonyosan csak elismeréssel adóznak azoknak, a kik bennök ezt a művészi tudást kifejlesztették.

Mert annál nagyobb boldogságot még elképzelni sem lehet, mint ha az ember olyan kívánatos abroszkáról emelheti fel az ebéd utáni pikkolót a mit a tulajdon felesége készített, s magát a csészét is ugyan ő ékesítette illendő virágos kálfalába öltöztetett japáni alakokkal, de még a száját is olyan szalvétába törölheti, a mire az asszonyka kifoghatatlan fantáziája holmi pipacsot varázsolt teremő jökevében. Ki kíváncsi az ilyen körülmények közt tesszem a kávéházba?!

De hát hogy is kezdjem már a mit elmondani akarok, mikor inkább folytatni szeretném ott, a hol most végre is csak félben kell hagynom...

Ugy történt kérem a dolog, hogy egy szép napon valami kőszá fecske repült a szerkesztőség ablakába. A Jánosunk elakarta hessegetni. Hanem rászóltunk, hogy ne bántsa az ártatlant, mivelhogy olyan értelmesen csiripelt a jámbor. Hálából aztán emesélte nekünk, miféle sok szőpet látott itt meg ott, a hol kalandozásai közben bekukuskált a nyitott ablakon s a jó híradásunk vétele után nyomban fílszedelőzködtem és megindultam a tanulmányra.

Először is a megjéhatár felé vettem az utamat a hol nyomban megtaláltam azt a kívül szürke, de belül mosolygós épületet, a mit a fecske madár emlegetett. Biz én még sohasem jártam ilyen helyen, ha csak nem álmaimban, annakéért illendő tiszteltetdással kopogtattam be az — utcaajtón. — A különféle regényekből olvastam, hogy minden zárdában kapusnő fogadja a profán látogatókat, de mivel éppen akkor ilyesmi nem mutatkozott, hát fölbátorodtam és — minek tagadnám? — némi lámpalázzal benyitottam. A fűtőszőnyeg jó utmutató volt s csak akkor kezdtem körültekinteni, mikor már szinte czélnál voltam.

De még nem egészen. A harmadik osztály terméchéz jutottam, a hol javában examinálták a nő-

vendékeket. Éppen a francziából feleltek s egy darabig némán gyönyörködtem a nyelvcsékek pergésében, a mint gondolom, a renghagyó igéket hajto-gatták, bár egy szót sem értem belőle. Ugy lehet azért, mert egyáltalán nem értek francziául.

Itt aztán megtaláltam a leirhatatlan kedvségű *Ebner* Eliz kisasszonyt, az »externát« tanítóőjét, a ki különféle folyosókon által kegyesen elkalauzolt az udvar jobb felén levő munkakiállításba.

Beléptem...

Az első benyomásról egyáltalán nem vagyok képes számot adni. Szegény írva fü vagyok — Isten ember látja! — úgy volt, midőn világra jöttem és zsenge ifúságomat keserves nélkülözések közt töltöttem — hát bizony nem volt szokva a szemem ilyen káprázató látványhoz, a mi itt elibém tárult. De csakhamar legyőztem a meglepetésszulte gyvaságot, visszintem irányban mozogtam tovább előre a lágy tapintatu drágaságok tömkelegében.

Sok szép asszony volt itt, hát illendően lesütöttem a szememet és szemlélni kezdtem. Már megbocsássanak önök, szeretetreméltó kis művésznők, ha nem említem fel mindnyájuk nevét, de ilyen körülmények között csak egyes részletekre szoritkozhatom. Azért meg lehetnek győződve, hogy az ott megfordult látogatók egyenkint megdicsérték csepp kacsóik remekeit. És méltán, azt elhihetik.

A bejáratnál balra mindjárt szembeötlök egy remek faliszőnyeg, futó szarvassal a közepén. Ez *Bajor* Irén munkája.

Aztán a többi. Istenkém, hogy kezdjem?

Már engedjék meg, csak belemarkolok,

Bölgny Margit. Asztalfutó és divánvankos. *Pásztori* Aranka. Asztalfutó, arannyal átszőtt selyemhímzéssel. *Eisenbarth* Anna. Bordó plüs nyakkendőtartó. *Frohlich* Mariska. Fehér asztalterítő ibolyákkal. *Zaicz* Irén. Ugyanaz, margarétákkal. *Németh* Margit (III. elemi) Diván- és asztalfutó. *Üveges* Tilda. Gyöngypamutból kötött kék sál. *Huszár* Jolán. Asztalterítő, díszítőrukkoló feskékkkel. *Pellet* Gizella. Divánvankos. *Bartusek* Anália. Milió, tájképpel. *Zsigray* Gizella. Áttört díszítőrukkoló. *Bardon* Margit. Asztalfutó, hozzávaló apróságokkal. *Tóth* Mária. Szekrénydíszek, jelmondatokkal. *Lichtnecker* Juliska. Díszítőrukkoló buzavirágokkal. *Inrich* Edith. Bébéing és asztalfutó, vert csipke díszszel, stb.

Ennyit, csak egy lélekzetvételre.

Szinte megmámorosodva támolygok át a másik terembe, mondjuk: műcsarnokba. Szébbnél-szebb festmények, szénrajzok, krétarajzok, virágos majolika tárgyak váltakoznak itt, izléses elrendezésben. Még a leggyakorlottaibb hivatásos tolvaj is zavarba jönne, nem tudván melyiket sikkaszza el, mivelhogy mind olyan kívánatos.

Az ajtóval balra igazán nem tudom, mért hogy mindig balra nézek először) szembeötök *Felmayer* Juliska imázsamolya, himzett tórdeplével, könyöklőjén festett virágokkal. Mellette nagy fehér selyem szalagcsokor, festett gyöngyvirágokkal. Kolonicsi *Madár* Agatha umó egy csinos tájképet és két kisebb képet állított ki. Mellette *Püstör* Irén rozszaszinú selyemre festett virágosokra köti le a szemet; éppen csak, hogy illata nincs. *Urbansek* Iona. Tájkép (krétarajz.) *Kenessey* Margit. Csennélet. (Különféle gyümölcsök; szinte kísértésbe hozták az embert, olyan költsolni valók.) *Havranek* Irén. Krétarajz, stb.

A terem közepén egy rengeteg ebédlőasztal nyújtózik végig, telistele szebbnél-szebb majolika edényekkel. Azokat ugyan nem a kisasszonyok csinálták, de az ő művészetük hintet rájuk mindenféle kaczer, aranyos virágot. Nagyon csinos a *Lech* Mariska asztalkája, majolika lapjára festett virágokkal, de éppen semmi ristelkedni valója sincs mellette *Grafly* Erzsike sok szép edényének. Odább megint egy helyes majolika asztalka, *Rudnich* Ida nevével, *Ösz* Margit tulipános tányéjra. Önkénytelenül megcsettent a nyelvem *Wenczel* Vilma piccoló servicejének láttára és bizonyos megvetéssel gondoltam a kávéházi készsége.

De ki győzné, mind elszámlálni csak a legjavát is ennek a maga nemében páratlan kiállításnak! Egy álló esztendeig sajnálkozhatik önmaga fölött, a ki ezt megnézni elmulasztotta, mert nem hiszem, hogy a török szultán kincstárában, vagy a londoni Towerben ilyen műkincsek legyenek.

Talán elsősorban kellett volna megemlítenem a mestereket, a kik a kisujjukban hordják ezt az egész mesés művészetet. A belövendékek kézimunkáját *Aveline* nővér, a polgáristákét *Hycanthia* nővér, az externát-ét *Ebner* Eliz kisasszony vezeti; a képes-tést *Pongráczia* nővér, a majolika és porcellánfestést *Viola* nővér tanítja.

Arról már igazán nem tudok számot adni, hogyan kerültem ki ebből a tündérmuzeumból, annyira elkáprázott a szemem a látotaktól. Ugy emlékszem, valami három ajtókiilencsen tettem eredménytelen kísérletet, míg megtaláltam az igazit.

Pedig még nem láttam mindent. Hátra volt még a belvárosi polgári leányiskola kiállítása, méltó omegája kirándulásom alfájának. Hogy közből nem esett semmi, az nem tesz semmit, ez is szinte meg-meghaladta az erőt, mert elvégre a sok gyönyörűség is megviseli az embert.

Végre ott voltam a végczélnál, azt hiszem a forgószél röpitett oda. Erről is szépeket mondott a hirhozó feekemadár és éppenséggel nem tulzott. A vén falak szinte roskadoznak a sok remekmű terhe alatt. Csak azt nem szeretem, — hogy itt részben *Wlaccis* is belekontárkodott, nem a himzésbe ugyan mert ahhoz ő kegyelmessége még csak nem is konyit, hanem a rendezésbe. Ugyanis az »egyöntetőség« kedvőért elrendelte, hogy a kis művésznők egyforma munkát csináljanak, holott azok a kicsikék annyi mindenféle képesek. Szerencsére ez az »egyöntetőség« csak részben jutott kifejezésre.

De azért így nagyobb rakáson is jól festenek a csinos asztalfutók, tálcakendőik, meg a reczekivarással ékes vörös selyem mintakendőik.

Sorban következnek az elsőosztályosok különböző kötésekkel, keresztöltésű és Holbeim-munkákkal. Majd a második osztály: horgolás, laposhímzés, reczés, kivarrás és hurkolással. A harmadik osztály művészeite még fejlettebb foku: beszűvés, fehérnemű szabás és varrás, szines himzés és kalotaszegi munka. A negyedik osztály pláne műhímzésen és selym-festésen alul nem is adja.

Szép a *Sólyom* Iona himzett kályhaellenzője; *Poros* Etelka ibolyás kávésabrosza; *Sonnenfeld* Irma diványpárnája és asztalterítője; *Stauber* Margit szmyrna párnája és nefejejsékkel ékes bölcöstarokója; *Skulka* Irma áttört és himzett butorvédői; *Potyondy* Mariska asztalfutója, kalotaszegi áttört himzésrel; *Kreiser* Anna spanyol himzésű lombrequinje és legyczője, gazerá festett virágokkal; *Dobos* Iona himzett ágyterítője; *Kovács* Iona millióje, selymből virult folyomdórokkal és gobelin faldísz; *Csibári* Iona himzett tálcakendői; *Rechnitzer* Berta kalotaszegi kávésabrosza, hasonló szalvétákkal, — de szép a többi is mind, mind.

És ne gondolja senki, hogy tudj' Isten hányan tanítják itt a kis leányoknak ezt a sokféle művészetet, mert csupán három mesterük van, de azok aztán igazán azok, a szó legmagasabb értelmében. Az első osztályé *Krasznopolszky* Ida, a másodikiké *Macsári* Róza, s a harmadik és negyediké *Nánassy* Etelka kisasszonyok.

Állj meg tollam! — kiáltok föl Hazafi Veray Jánosossal. — Elég volt a szóbul. Ámbátor a való igazság kedvéért szükségesnek tartom kijelenteni, hogy nem a témából fogytam ki, hanem tulajdon magamból fogyott ki a szusz.

Szabad legyen még valamit megjegyezni.

Egyelőre kiszámíthatatlan hasznom lett ebből a tanulmányutból. A kis tündérlékek apró harmatkacsói leöltöttek a lelkeimben lakozó pesszimizmusnak hat fejét. Csupa egy maradt még, mert ennek is hét van, mint más sárkánynak, de az utolsóval magam is elbárok valahogy.

Most már reménykedem; igaz, hogy kötve, mert mondom, még egy fej megmaradt. Hiszem, hogy tengernyi gyönyörűség lesz a része a jövő század ifjának (magamat is ravaszul oda számítván); hiszem, hogy kalábernél, ferblinél, bornál, sörnél lesz még egy használhatatlanul szebb, edesebb, vonzóbb valami; — boldog családi otthon, melynek központjai a gondos jól nevelt feleség, kik hivatva vannak megjavítani ezt a gonosz világot; hibáit erőnyekkel, onottságát dolgos két kezükkel, sőtét gyűlölködését tiszta szíveiknek sugárzó szeretetével.

Antóniusz.

IRODALOM.

Aquinói szent Tamás életrajza. *Joyau* Károly Antónius. Francziából fordította és bevezette valamint szent Tamásra, tanára és tekintélyére vonatkozó számos okirattal bővítette *Szabó* Sacodus, Domokosrendi lektor Gráciban. Az ő felkérésére kiadta *Kiss* János dr. egyetem tanár, Budapest, 1898. 8 rétet, 295 lap. A fordító és kiadó jó dolgot műveltek, midőn

Joyau munkáját a magyar könyvpiaconra juttatták, mert aqiuóni szent Tamásról mindaddig nem jelent meg mű nyelvünkön. Hogy ilyenre valóban szükségünk van, az már csak abból is kiállítjuk, hogy XIII. Leó pápa 1879-ben kiadott „Aeterni Patris“ körlevele óta, szüntelen sürgeti az anyagi mester bölcséleti, hittudományi és nemzetgazdasági műveinek tanulmányozását, 1880. augusztus 4-én pedig a nagy egyháztanítót az összes katolikus tanintézetek égi pártfogójául nyilvánította, kinek életét, fejlődését, tanulmányait és erényeit példaképpül vegye mindenki, a ki az igazi tudományra tör. Már pedig, mint a szerző mondja, „példaképpem nem követhetjük, ha csak előbb meg nem ismerjük és meg nem becsüljük.“ A mű három részes oszlik. Az I. rész megismerteti a somacói és aqiuóni grófi családdal, elmondja szent Tamás születésének körülményeit, az ő gyermekéveit, tartózkodását Monte-Cassinóban. Nápolyban végzett egyetemi tanulmányait, Kölnben N. Albert vezetése alatt, tanári működését ugyanott, Párisban, Bolognában és Nápolyban, szent Bonaventurával kötött barátságát, a téves tanítókkal folytatott küzdelmét, a keleti és nyugati egyház egyesítése érdekében kifejtett fáradozását s bámulatos irodalmi működését. A II. rész Tamás lelki életét tárja az olvasó elé s ájtatosságáról, alázatosságáról, engedelmeségéről, szeretetéről, anyagi tisztaságáról, apostoli buzgalomáról s egyéb erényeiről szól. A III-ik rész betegségét, utolsó napjait, halálát, temetését, a segítségül hívására történt csodákat, szentéavatását, ereklyéinek sorsát s a dicséző nyilatkozatokat ismerteti, melyekkel a szentet a pápák és zsinatok magasztalták. Ugyanebben a részben olvassuk a szent Tamás és a művészetek s szent Tamás tana és Dante Divina Commediája közt levő viszonyról. Végül ismerteti a szerző XIII. Leó pápa törekvését, melylyel szent Tamás tisztelete és tanának visszaállítása érdekében már 1859-től kezdve mindent elkövet. A függelékben számos okiratot részint eredeti latin szövegben, részint magyar fordításban találunk, melyek szent Tamás szentségére s tanának kitünőségére vonatkoznak; ilyen a szentéavatási bulla, a tanát magasztaló, ajánló és elrendelő pápai levelek, köztük a legkiválóbb: az „Aeterni Patris.“ A szerző célja volt az anyagi mestert megismertetni, az iránta való szeretetet élesíteni, a tanítványokat katolikus ifjúságát az ő oltalmának keresésére és példájának követésére serkenteni s a tudomány után szomjuhozókat az ő örökbecsű műveinek forrásához utalni. És a mű, ha elterjed, sokat fog tenni e cél elérésére, mert hősét igen kedvesen és megnyerően ismerteti. A mű tárgyalása nagyon egyszerű és világos, előadása keresetlen és vonzó XIII. Leó pápa dicséző levéllel tüntette ki a szerzőt s abban oda nyilatkozott, hogy a munkától két gyümölcs várható: „a szent erényeire való serkentés és tanának művelésére való felhívás.“ A fordítás gondos, magyaros és gördülékeny. A könyv kiállítása igazán csinos és izlées. Nagyon ajánljuk e kiadványt, első sorban a papnövendékeknek s egyéb ifjaknak, kik tanulmányi pályára készülnek, továbbá a papoknak és művelt világiaknak egyaránt. A magyar kiadást a fordító és kiadó Steiner Fülöp dr. székesfehérvári püspöknek ajánlották s egy dispéndyát személyesen vitték el ő méltósága székhelyére. Megrendelhető a kiadóhivatalnál: Budapest, VII., Rottenbiller-u. 5/A. Ára igen finom egész vászonkötésben bérmentes küldéssel 2 frt 40 kr. E. s. 8.

Melchler Alajos. Vasárnapi szentbeszéd. (Homiliák) Németből magyarra fordítva most kiadta Kiss János dr. egyetemi tanár. A fordító kedves kötelességének tartotta Melchler Alajosnak, ki „Levelek egy fiatal lelkeshez“ és „Hitelemző beszéd“ című munkáival nemcsak német pályatársainak, hanem magyar papok százainak is sok örömet szerzett és lefojtatást adott, későbbi irodalmi alkotását is lefordítani: a vasárnapi evangéliumok felett tartott rövid homiliáit. Ezt a művét ugyanazok a tőkéltességek ajánlják, melyek az előbbieket: a Szentírás hű értelmezése, a szentatyák iratainak kiaknázása, a nép szükségleteinek szem előtt tartása, a hitigazságok világos tárgyalása

s rövid, de tartalmas előadása. A 408 lapra terjedő mű ára finom egész vászonkötésben, bérmentes szállítással 2 frt 40 kr. E. s. 8.

Legszebb és legalkalmasabb vizsgálati ajándék: „Királyi ajándék vagy tiz szobor Nemzetünk nagyjainak.“ A csinos kis kötetben Bodnár Gáspár ismert nevű író, világos, érthető és zamatos nyelvvel írja le a tiz hőnek életrajzát, kiket a királyi kegy legközelebb ugyszólván a nemzet örömkönyvei közt szoborral tüntetett ki. De nem csak életrajzot nyújt, hanem a lehető legszebb korrajzát festi minden egyes történelmi alaknak, úgy hogy a legegyszerűbb műveltségű ember is megértheti és a legműveltebb is gyönyörrel olvashatja. A serdültebb ifjúság számára valóságos kincs. A csinosan bekötött könyv ára 50 kr. Megrendelhető Löwy Miksa könyvkereskedőnél vagy a szerzőnél Szatmáron.

Gabonaárak.

— Piaczi árak 1898. június 25. —	
Buza	11:40 — 11:80
Rozs	7:70 — 8:00
Árpa	6:30 — 6:70
Zab	— — —
Tengeri	6:20

GYŐR SZ. KIR. VÁROS

FELSŐ KERESK. ISKOLÁJA.

A Győr szab. kir. város által fentartott Felső kereskedelmi iskola igazgatósága az 1898/9. iskolai évre jelentkező tanulókat f. évi július és szeptember három első napján veszi fel, de előjegyzéseket időközben is elfogad.

A tandíjmentességre igényt formáló tanulók kérvényeiket aug. 20-ig tartoznak beadni.

A győri felső kereskedelmi iskola, mely végzett növendékeinek az egyévi önkéntesség kedvezményét biztosítja teljesen egyenrangú a volt s a ministeri rendelet által egyöntetűen „felső keresk. iskolák“nak elnevezett, „kereskedelmi akadémiák“kal és azonos a külföldi keresk. akadémiákkal is.

A tanulóknak tisztességes családoknál, mérsékelt díjazás mellett való elhelyezésére szívesen kezébe jár a szülőknek, és bővebb felvilágosítást is készséggel ad

Győr, 1898. június 10-én.

MATAVOVSZKY BÉLA,
igazgató.

Szigeti J. fényképész

tapasztalván, hogy a székesfehérvári és megyei nagyrédemű közönség Budapesten keresi fel fényirdájában a mi — különösen ha az egész család lefényképezette magát — költséges lévén, elhatározta, hogy febr. 16-tól kezdődőleg minden hét szerdáján Székesfehérvárott fényirdájában

személyesen eszközli a felvételeket.

Kéri azonban az igen tisztelt közönséget, hogy méltóztatassanak azok, kik a felvételeket szerdán ohajtják eszközöltetni, ezt már a hét folyamán

Kossuth-utca 5. sz. fényirdájában

előzetesen bejelenteni.

Üzlethelyiség változtatás!

Van szerencsém a n. é. hölgy közönség szíves tudomására hozni, miszerint 7-ik éve fennálló

női divat üzletemet

megnagyobbítottam

s Kossuth-utca 20-ik sz. házból ugyancsak

Kossuth-utca 17. sz.

Dr. Saára-féle házba

helyeztem át.

A n. é. hölgy közönség eddigi szíves pártfogását továbbra is kérve maradtam

kiváló tisztelettel

Császár Ilma,
divatárúsnő.

Első székesfejérvári

CZUKORKA-GYÁR.

Főnöklet: Sz.-Fejérvár, Nádor-utca.	Gyár: Székesfejérvár, Bástya-utca.	Fióközetlet: Várpalota.
--	---	-----------------------------------

Ajánlom a t. városi és vidéki közönség figyelemébe saját gyártmányu czukrárszüteményeim, piskótát, czukorkát, bábszüteményt és minden e szakba vágó készítményeim.

Saját töltésű, kitünő minőségű pergetett virágméz kilója 60 krtól 80 krig.

Elismert finomságu saját készítményű tea-szütemény nagyban és kicsinyben.

Gyertyák:

a főtisztelendő plebánus urak becses figyelmébe;

I. Valódi méh-viaszgyertya . . . kg. 2:60

II. Kitünő minőségű méh-viaszgyertya „1:60

Gyújtó viasztekeres, nem csepegtet

1 darab 10 kr. . . . . kg. 2:—

Megrendeléseket gyorsan, lelkiismeretesen postafordultával eszközölök.

Elismerő leveleket készséggel bocsájtok a n. é. közönség rendelkezésére megtekintés végett.

Tisztelettel:

Kitreiber Nándor.

Eladó ház.

Egy 8—9 évig adómentes 1000 frtot jövedelmező ujonan épült

nagy udvar, kert és kitünő ivóvizet szolgáltató kuttal, istállóval — szabad kézből jutányosáron

ELADÓ!

Tudakozódhatni Szirkovits G. M. Kossuth-utcai üzletében és a háznál Zöldfa-utca 27. szám alatt.

RODE IMRE

Uri és női divatüzlete Székesfejervárott,
Nádor-utca 17. szám.

A mélyen tisztelt vevő közönség b. figyelmét bátorítom felhívni az alant felsorolt árakra, melyek új üzletemben nagy választékban legjobb minőségben olcsó árakon szerezhetők nálam be, u. m.:

Férfi kalapok:

férfi kemény kalap fekete 2- 3- 3-50
férfi puha kalap színes 1-50 1-80 3-
férfi puha kalap fekete 1-60 1-80 3-
férfi puha kalap Loden 1-20 1-50 1-80
gyermek kalap minden színben 75 től 1-50

Férfi sifion ing:

sima elővel gallér nélkül 1-20 1-50 2-
szeg. elővel gallér nélkül 1-50 1-80 2-20
himzett „ gallér nélkül 1-80 2- 2-40
batiszt „ gallér nélkül — 2-20
selyem „ gallér nélkül — 2-20 3-
férfi gallér fehér és színes 12 drb 2 frt.
férfi kézelő fehér és színes 12 pár 4 frt.
Creton gy. ing gallérral —90 1-20 —
sifion gallér nélkül 1- 1-20 —
férfi lábra való köpper —80 1- 1-20
férfi lábra való atlas damask 1-30 1-60

Zsebkendők:

fél vászon színes széllel 1-20 1-50 1-80
czerba vászon színes széllel 2-40 3- 3-60
fehér vászon és batiszt 3-50 4-50 5-50
gyermek Clott esernyő —90 1- 1-20
férfi Clott esernyő 1- 1-20 1-50
félselyem esernyő 1-80 2- 2-20

Reklam nyakkendők:

Legdivatosabb formákon 15, 20, 25 kr
Legdivatosabb form. selyem 30-tól 1-60

Börkeztyük, elismert legjobb gyártmányu

férfi- és női- minden létező színek-
ben párja **1-20** frt.

Nagy választék férfi, női és gyer-
mek-harisnyákban, továbbá válfüzők,
csipkék, szallagok, kötő és horguló
pamutok, csipke függönyök és min-
den e szakmába vágó rövidáru cik-
kekben.

Hirdetések
felvételnek kiadóhivatalunkban
jutányos áron.

ULLMANN ÉS WEISZ

Székesfejervár, Nádor-utca 4., zirozi templommal szemben.

A t. vevőközönség becses figyelmébe ajánlja:

Mindennemü furdőczikkek: **FÜRDŐ-KÖPENY**, — **CZIPÓ**, — **KALAP**
stb. dús választékban.

SZALLAG-, **CSIPKE**-, **BÁRSONY**- és **ZSINOR-DISZEKET**

Valódi francia **kézimunka és kötő anyagok**, felülmulhatatlan
francia szabásu **mellfűzőit**. Szintartó angol **batiszt zsebkendő** tuc. **1 frt.** (alkalmi vétel.)

Nagy választék

minden izlésnek megfelelő utolsó divatu angol napernyők és antucásban.

FÉRFI ING, **GALLÉR** és **NYAKKENDŐK**

a legdivatosabb és legjobb kivitelben nagy választék.

Szappan, illatszer. esernyők, szivar és szivarok táskák szolid kivitelben.

ANGOL LINOLEUM és **VIASZKOS VÁSZON GYÁRI RAKTÁR.**

STABOTT ÁRAK!

Kiváló tisztelettel **Ullmann és Weisz.**

!! Butorvásárlók figyelmébe !!

SIMON LAJOS

asztalos és kárpitos butorraktára,

SZÉKESFEJÉRVÁR, KOSSUTH-UTCZA 6-IK SZÁM,
(a posta átellenében.)

Ajánlja a n. é. helybeli és vidéki közönségnek saját készítményü butoraival
berendezett üzletét, hol dús választékban kaphatók fényezett és matt **háló**-, **ebédlő**
és **szalon szoba butorok**, továbbá

diványok s ottományok

mindenféle alakban. Képek, fali és pipere tükrök, márvány és falappal. Ebédlő és
nászékek, függönytartók, matracok, lószőr és tengerifüvel tömve — a legolesőbb
árban kaphatók. — Továbbá elvállal mindennemü **asztalos és kárpitos munkák**
javítását és átdolgozását, új butorok készítését a legujabb divat szerint.
Ugyszinte ruganyos matracok és roletták készítését

a legjutányosabb áron gyorsan és pontosan teljesít.

STEININGER SÁNDOR divat-, vászon- és szőnyeg-üzletében

Székesfejervár, (Pollák czipésszel szemben)

a tavaszi idényre a legdivatosabb női szövetek, női és gyermek felöltők megérkeztek és azok meg-
lepő olcsó árakért adatnak el.

Vászonnemüekben szintén nagy választék.

1 vég vas vászon 30 rőfös kitünő minőség ezelőtt 7 frt 50 kr	most 4 frt — kr.
1 „ kanavász 30 „ „ „ „ 7 frt 50 kr	most 3 frt 80 kr.
1 „ Rumburgi 50 „ „ „ „ 25 frt — kr	most 8 frt 50 kr.

Kérem a tisztelt közönség szives pártfogását, az elismert szolid és jutányos kiszolgálásról
már előre is biztosíthatom.

Tisztelettel

STEININGER SÁNDOR.